

nt

naš tednik

LETO XXX — Številka 25 22. junija 1978 Cena 4.— šil. (4 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO:

Konec dober ...

Začetni predstavi avstrijske nogometne reprezentance v Argentini sta bili dobri: zmagi proti Španiji ter Švedski sta prinesli Avstriji zmago v skupini. Sledili so trije porazi in predvsem po 1:5 proti Nizozemski je izgledalo, kakor bi bilo konec sveta. Sledil je pravzaprav nesrečen poraz proti Italiji (0:1), kjer je avstrijsko moštvo pokazalo, da se zna stopnjevati. Dokaz za to domnevo je bila poslednja igra drugega kola, ker je Avstrija porazila ZR Nemčijo z 3:2 in s tem vrgla vladajočega svetovnega prvaka iz tekem za prva štiri mesta. Vsaka zmaga pozna poleg veselja tudi zavist; tudi v lastni državi. Vendar: konec dober, vse dobro, akoravno se velike sanje malega človeka o „wödmasta“ niso uresničile ...

„Dvojezičnost je boljša“ velja tudi za znanega hotelirja Miho Antoniča iz Reke pri Šentjakobu v Rožu, kjer je Antonič tudi občinski predstojnik in šef slovenske frakcije, poleg tega dolgoleten zadružnik. Antoničev hotel „Rožanski dom“ je že sedaj ob začetku sezone dobro napolnjen. Pred kratkim se je v njegovem hotelu dalj časa mudil na oddihu tudi jugoslovanski veleposlanik Novak Pribečević.

Ponosna žetev sester gospodinjske šole v Šentrupertu

Učenke in vodstvo Kmetijsko-gospodinjske šole v Šentrupertu so nas vabile: odzvali smo se in ni nam žal. Zunaj v naravi je bilo lepo sončno, pa tudi pri obeh razstavah in prireditvi je bilo sončno, prijetno, veselo. Toliko lepega in koristnega smo videli in slišali, da je bilo tudi v srcih sončno.

Letošnja razstava in prireditev sta pomembni, ker sta bili prvič, ko je šola postala javno priznana državna šola z dvojezičnim pou-

kom. Zato je imela prireditev v soboto bolj uradni značaj, v nedeljo pa bolj tradicionalni ljudski značaj. V soboto je bil bolj dvojezični spored, v nedeljo bolj slovenski. V soboto so najprej učenke pozdravile nemško in slovensko na izviren in smešen način in nas takoj spravile v dobro voljo. Vse učenke so nato zapele dve nemški in dve slovenski narodni pesmi (Prav lepo je res na deželi in Pastirček). Slavnostni govor je imel v obeh jezikih ravna-

telj Mirko Srienč, ki tudi sam že dolgo poučuje na gospodinjski šoli. Pozdravil je navzoče odlične goste: zastopnika deželnega glavarja, zveznega svetnika ravnatelja Ceeha, nadzornico za strokov-

ne šole go. Annelise Schmied, šolskega nadzornika g. Rudija Vouka z gospo, šolskega strokovnega nadzornika dvornega svetnika g. dr. Valentina Inzka z gospo, višjega vladnega svetnika g. dr. Pav-

la Apovnika z gospo in v. dv. sv. ravnatelja dr. Pavla Zablatnika. Njegov govor je zgodovinsko in vsebinsko tako pomemben, da večino objavljamo:

„Razstava ob koncu leta in navrh še kulturna prireditev, nastopi učenek v petju, rajanju in igri, so že tradicija te hiše, ki vzgaja že 65 let slovensko koroško mladino. Samo od leta 1945 naprej bo že nad 1000 deklet, ki se je tukaj pri šolskih sestrah šolalo in pripravljalo za svoj vzvišeni in odgovorni poklic: Biti gospodinja in mati. Še pred kratkim je veljalo načelo po naših vaseh in farah.

ZAHVALA GRE STARŠEM IN SESTRAM

Od koder še zahajajo dekleta v slovenske gospodinjske šole, tam še cveti prosvetno delo, tam še ne usiha narodna substanca. Absolventke gospodinjskih šol v Šentrupertu in v Šentjakobu do sedaj v življenju niso razočarale, niso odpovedale, niso klonile. To je sad vztrajnega, vzgojnega dela in prizadevanja slovenskih šolskih sester na tej šoli. Čas jim ni prizanašal. Če omenim iz zgodovine te stavbe, v kateri se nahajamo, ko-

(Dalje na 4. strani)

Na 8. strani prinašamo v tej številki Našega tednika obširno reportažo o zavodu šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu. Šolske sestre imajo tam med drugim edini slovenski otroški vrtec na Koroškem.

11. kongres KPI: Tito tudi o manjšinah

V beograjskem kongresnem centru Sava — kjer je bilo tudi pohelsinško zasedanje — se je vršil od torka do četrta 11. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Svetovni tisk mu je posvečal izredno pozornost, saj pomeni eno od prvih tem poročanja v teh dneh. 11. kongres smatrajo od vsega začetka za zgodovinskega. Šef države in partije Josip Broz Tito je na njem podal nad sto strani dolg referat.

Josip Broz Tito je posvetil posebno pozornost tudi odnosom s sosednimi državami, tudi Avstrijo, in dejal:

„Sodelovanje z nekaterimi sosednimi državami bi bilo še bolj uspešno, če bi se njihove vloge z več pripravljenosti lotile reševanja nekaterih odprtih vprašanj, zlasti tistih, ki zadevajo narodne manjšine. Povsem pa je danes znano, da v Jugoslaviji delamo politiko popolne enakopravnosti narodov in narodnosti. Upravičeno pričakujemo upoštevanje narodnostnih pravic, delo jugoslovanskih narodov, ki živijo v drugih državah. Na narodnostne manjšine gledamo kot na dejavnike delovanja razumevanja in dobrega sosedskega sodelovanja. V odnosu do njih vidimo merilo odnosa do naših narodov in naše države sploh.“

Tito se je dotaknil tudi osimskega sporazuma med Italijo in Jugo-

slavijo ter dejal, da pomeni ta pogodba krepitev zaupanja med državami in narodi.

Poleg tega je Tito ugotovil, da je Jugoslavija prodrla s svojo politiko po zlomu s Stalinom. Glede popuščanja napetosti se je izrazil zelo zaskrbljenega ter apeliral na ZDA in Sovjetsko zvezo. Svaril je velesile, da bi poskusi, deliti ali potegniti na svojo stran nevrščene države, brezdomno privedlo do zaostritve mednarodnih odnosov.

Mednarodni položaj Jugoslavije je označil Tito za bolj trden kot kdaj poprej. To ni le rezultat konsekventne politike nevrščeniosti, temveč tudi stabilnega notranjega položaja. Tem bolj nesmiselna so

različna ugibanja o prihodnosti Jugoslavije; ostala bo taka, kakor jo gradijo njeni narodi in narodnosti, je dejal Tito. Na račun držav kominforma je dejal, da je proti polemiki, ki gre preko pogovorov na tovariški bazi.

11. kongresa se je udeležilo 2000 delegatov ter številni inozemski gostje, med njimi tudi šef KPI Berlinguer. Prvič po 20 letih je poslala pozdrave tudi kitajska KP.

Tudi delegacija koroških Slovencev se je udeležila kot gost kongresa: NSKS so zastopali podpredsednik Fridi Sabotnik, član predsedstva Franc Wedenig ter član osrednjega odbora Janko Kulmež;

(Dalje na 8. strani)

Poslanec Deutschmann neuvideven

Koroški ÖVP-poslanec Valentin Deutschmann se je spet oglašil v parlamentu in hoče tokrat vedeti, zakaj je justični minister dr. Christian Broda predlagal zveznemu predsedniku dr. Kirchschlägerju, da ustavi 4 sodnijske postopke proti selskim fantom, ki so preprečili ugotavljanje manjšine s tem, da so zažgali volilno skrinjico. Deutschmann in sopodpisniki menijo, da je argumentacija justičnega ministra, češ da so Selani dali visok krvni davek v borbi proti nacizmu, v tem primeru neutemeljena. V pisni interpelaciji podpisniki menijo, da „časovna razlika 35 let ne more biti pravi vzrok ukinitve postopka“ in zato zahtevajo od ministra za pravosodje, naj jim v odgovoru navede dejanski vzrok ukinitve sodnijskega postopka. Nadalje hočejo sploh zvedeti, koliko sodnijskih postopkov je justični minister ukinitel med leti 1975 in 1978. Zanimivo je, da gospoda Deutschmanna ne zanimajo leta 1972 do 1975, ko so bili ukinjeni vsi procesi proti „Ortstafelstürmerjem“. Morja da bi med njimi našel le preveč znanec.

Neodvisni dnevnik „Salzburger Nachrichten“ je k najnovejšemu podvigu koroških črnih mandatarjev objavil članek. V naslednjem nekaj izvlečkov:

Der Abgeordnete Valentin Deutschmann („und Genossen“, wie es im Parlamentsprotokoll heißt) bezeichnet es in der Anfrage heute als „schwer einsehbar“, wie mit dem Hinweis auf die Vorfälle vor 35 Jahren Straftaten von jetzt gerechtfertigt werden können. Da muß man sich wirklich fragen, was Abgeordnete mit einer solchen Einsichtsschwäche in einem österreichischen Parlament verloren haben. Bei den Hingewanderten während der NS-Zeit vor 35 Jahren hat es sich um Angehörige der österreichischen slowenischen Volksgruppe gehandelt, die gegen ihre Aussiedlung und physische Vernichtung durch Hitler-Deutschland gearbeitet haben. Der heute 50 Jahre alte Abgeordnete Deutschmann müßte darüber Bescheid wissen, was in dieser Zeit der slowenischen Minderheit in Kärnten widerfahren ist, auch wenn er damals noch ein Kind war.

Was hier in Kärnten von einem Abgeordneten der Volkspartei aufgeführt wird, ist eine denkbar schlechte Politik für Österreich. Sie nützt weder der deutschsprachigen noch der slowenisch redenden Volksgruppe. Sie gewinnt einen ganz besonders alarmierenden Charakter, wenn man einkalkuliert

(Dalje na 2. strani)

Naš tednik proslavlja letos 30-letnico svojega obstoja. V okviru tega jubileja vabimo na predavanje z diapozitivi:

Kako nastaja „Naš tednik“

Istočasno bomo odprli tudi potujočo fotografsko razstavo

Koroški Slovenci skozi objektiv

Predavanje in odprte razstave bo v petek, 23. junija 1978, ob 19.30 v farni dvorani v Šmihelu. Razstava bo odprta ves naslednji teden.

Prirejata: KPD Šmihel in NT

VABILO

Ob praznovanju 70-letnice zavoda šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu Vas

učiteljski zbor in učenke Strokovne šole za ženske poklice prisrčno vabijo na

ZAKLJUČNO PRIREDITEV IN NA OGLED ŠOLSKIH IZDELKOV

Ogled razstave:

v soboto, dne 24. junija 1978, od 16. do 18. ure in v nedeljo, dne 25. junija 1978, do 18. ure.

Kulturna prireditev:

v nedeljo, dne 25. junija 1978, ob 13.30 in 16. uri.

Odstop italijanskega predsednika Leona

Škandal Lockheed je zahteval te dni svojo — za zdaj — zadnjo žrtev. Šesti predsednik italijanske republike, Giovanni Leone, je tudi prvi, ki je moral predčasno odstopiti. Vsiljuje se primerjava z nekdanjim ameriškim predsednikom Richardom Nixonom, ki so ga tudi prisilili, da je odstopil zaradi raznih temnih mahinacij, znanih pod imenom „škandal Watergate“.

Že leta 1976 so sumili, da se skriva za nekim imenom, ki so ga večkrat navajali v zvezi s škanda-

lom Lockheed, predsednik republike Giovanni Leone. V te mahinacije naj bi se bil vpletel, ko je bil še predsednik vlade. V zadnjem času pa je gnal vso to črno zadevščino, pri kateri naj bi bil posnel Leone ogromne vsote, zlasti tednik „L' Espresso“.

Leone se je še nekaj časa skušal braniti, naposled pa je le podpisal izjavo o odstopu. Ni bilo več zaupanja vodilnih strank. Odstop je zahtevala KPI, ki spada — tako na tiho — k vladni večini. Tudi Leo-

nejeva stranka, Krščanska demokracija, je nato predlagala predsedniku ta korak. Nekaj minut po podpisu izjave je zapustil z ženo Vittorio in enim od svojih treh sinov predsedniško palačo na rimskem Kvirinalu in se preselil v vilo „Le Rughe“, ki so jo tudi večkrat imenovali v zvezi z raznimi podkupovanji.

Korupcija spada v Italiji k dnevnemu življenju. Ozadja tragične zadeve Moro skrivajo kupe razstreliva. Italija se mora tepsti s hudimi

gospodarskimi težavami, državna avtoriteta je močno načeta zaradi neprenehnih krvavih terorističnih in političnih spopadov. Nemoč države ob teh pretresih postaja že tragikomična. Te neredne skušajo kajpak izrabiti desni in levi skrajneži za svoje politične cilje.

Tem važnejše je sodelovanje glavnih političnih struktur pri premostitvi teh prepadov. Italijanskega predsednika izvolita za dobo sedmih let obe zbornici parlamenta, poslanska zbornica ter senat.

Začasni predsednik republike je postal demokristjan Amintore Fanfani, predsednik senata. Predsednik poslanske zbornice Pietri Ingrao, komunist, pa bo moral sklicati v roku, ki ga določa ustava, parlament na skupno sejo, da tam izvolijo novega predsednika. V uganjih največkrat navajajo kot kandidata tajnika KD, Zaccagninija. Zaccagnini uživa velik ugled tudi pri komunistih, saj je bil med drugo svetovno vojno katoliški oficir v neki komunistični partizanski skupini. Od njega pričakujejo, da bo tudi postal prelomnica, saj mu ni moč očitavati stikov s podzemljem; ravno ta povezanost pa je bila tudi vzrok, da je Neapelčan Giovanni Leone moral odstopiti — šest mesecev pred iztekom predsedniške dobe.

Gustav Husak in njegov ugled

Dne 21. avgusta 1978 bo minulo 10 let, odkar so čete Sovjetske zveze, NDR, Poljske, Madžarske in Bolgarije zasedle Češkoslovaško. Oklopniki v zgodnjih jutranjih urah so napravili hiter in brutalen konec temu, kar so na zapadu imenovali „Praška pomlad“, Aleksander Dubček „lastna in demokratska pot v socializem“, Leonid Brežnjev pa „kontrarevolucija“.

Čeprav je poteklo od te „kontrarevolucije“ deset let in se položaj „normalizira“, tako vsaj trdi Gustav Husak tudi že deseto leto, sovjetske čete slej ko prej okupirajo Češkoslovaško, praški režim, izoliran v lastni državi, ob vsak ugled v inozemstvu, pa slej ko prej krši človekove pravice.

Prav za desetletnico pa so najrazličnejše skupine najavile v inozemstvu in državi sami protestne akcije, v te akcije se je vključila tudi dunajska sekcija Charte 77, ki ima vrsto „prominentnih“ članov z Zdenekom Mlynarzem na čelu. Staro političantsko pravilo — če želiš

ugled, potuj in sprejemaj — si je vzel tudi Husak k srcu in aprila letos prvič po desetih letih potoval v inozemstvo, konec maja pa je uradno sprejel Leonida Brežnjeva.

Pa mu ni ne eno ne drugo kaj prida pomagalo. V ZR Nemčiji so Husaka kar v naglici odpravili, da javnost skoraj ni registrirala obiska, tem bolj pa je odjeknila vest, da je prišlo do ponovnih „preventivnih“ aretacij pred Brežnjevim obiskom med podpisniki Charte 77 v Pragi. Dunajska sekcija poroča, da je tajna policija grozila aretirancem, da obstaja možnost stopnjevanja „drastičnosti“ metode, „če bo avgusta ponovno prišlo do nemirov“. Teh pa se tudi Gustav Husak boji, ker bi kmalu moral priznati, da je s svojo politiko doživel brodolom, in to še sam: stalinistično krilo okoli sekretarja CK Bilaka mu itak nikoli ni zaupalo, ministrski predsednik, tehokrat Stroughal se pred javnostjo pritožuje, da 60 odstotkov vseh podjetij producira deficitarno, cinično nezainteresiranost ljud-

stva nad KPČ lahko primerjamo kvečjemu še s položajem avstrijske KPÖ, razlika je le v tem, da ena vlada, druga pa vegetira v brezupni nepomembnosti.

Pa tudi osebna reputacija Husaku ne bi škodovala — za politika vzhodnega bloka ima Husak edinstveno kariero že za sabo. Lok njegovih aktivitet seže od agitatorja fašističnega Tiso-režima do marionete Varšavskega bloka. Vmes je bil „pan“ Husak še

● slovaški nacionalist, ki bi Slovaško najraje priključil Sovjetski zvezi,

● žrtev stalinizma, obsojen na dosmrtno ječo,

● 1968 rehabilitiran od Dubčka, njegov namestnik.

Kot „praški reformator“ se je tudi vneto zavzemal za Dubčka: „Poudariti je treba, da vodstvo naše države ni zaprosilo čet, da vkorakajo. Odločno podpiram Dubčekovo koncepcijo, sooblikoval sem jo, zato stojim ali padem z njim.“ Le ko je pol leta pozneje Dubček padel, je Husak postal njegov naslednik:

„Velikih procesov, kot v preteklosti, pri nas ne bo!“ se je predstavljal. Res ni bilo velikega procesa, zato pa nešteto malih. Pol milijona (približno tretjina) članov je bilo izključenih iz partije, večina njih je zgubila še službo. Pritisk se koncentrira na znanstvenike, umetnike in novinarje ter njihove družine. Ko pa je 1974 Dubček, zdaj „zaščiten“ gozdni delavec v Bratislavi, pisмено opomnil svojega naslednika, naj spoštuje vsaj češko ustavo, mu je ta namignil, naj „pripravi kovček“. To je šele pošteno razkačilo Dubčka:

„Ko ste bili vi kot član oficijalne delegacije fašistične slovaške države v Ukrajini, je bila moja družina že v ilegali. Naša družina je že tvegala življenje, ko ste se vi srečevali še s Šanjom Machom (minister za propagando v Tisovem fašističnem režimu, op. ur.) v kavarnah Bratislave,“ je odpisal Husaku in javna Češka je molčala. Izostala so tudi protestna zborovanja. Kaj tega človeka še drži, saj ga očitno nihče preveč ne mara? „Debeli akt, ki ga ima moskovski KGB o Husaku, je najboljši predpogoj za tako kariero,“ trdi v eksilu živeči praški politolog Jiri Sarek.

Neuvidevni poslanec Deutschmann

(Nadaljevanje s 1. strani)

kuliert, daß in neun Monaten in Kärnten Gemeindewahlen durchgeführt werden. Deutschmann ist, wie erwähnt, auch Bürgermeister der Gemeinde Grafenstein, in der bei der letzten Sprachenzählung elf Einwohner Slowenisch und 2369 Deutsch als Muttersprache angegeben haben. Es gibt also in dieser Gemeinde keine slowenischen Stimmen zu verlieren, höchstens deutsche zu gewinnen. Wenn das der Stil des kommenden Gemeinderatswahlkampfes in Kärnten wird, dann sieht es um die Bemühungen, Beruhigung in den Minderheitenstreit zu bringen, schlecht aus.

Die Niederschlagung des Verfahrens über die Vorfälle in Zell Pfarre hat der Bundespräsident unterschrieben. Sicher kann man in einer Demokratie auch Handlungen des Bundespräsidenten kritisieren und anzweifeln. In diesem Fall hat sich aber der Bundespräsident bei der Unterschrift unter die Niederschlagung bestimmt mehr gedacht als der Abgeordnete Deutschmann bei seiner Anfrage am Montag.

V. Dieser Just. Min. Erl. v. 18. April 1882 Z. 20513—1881 an das Oberlandesgericht Graz verdient wegen seiner geradezu klassischen Motivierung wörtlich wiedergegeben zu werden. Er lautet:

„Das hohe k. k. Justizministerium hat in dem an das Oberlandesgerichts-Präsidium gerichteten Erlasse vom 18. April 1882 Zl. 20513 ex 1881 in Beziehung auf den Gebrauch der slowenischen Sprache bei den Gerichten (also allgemein!) zu verordnen befunden wie folgt:

Die Frage der Regelung des Gebrauches der landesüblichen Sprachen bei Gericht wurde vom Justizministerium für den Sprengel des Oberlandesgerichtes Graz seit 20 Jahren sorgsam im Auge behalten.

Schon vor der Erlassung des Staatsgrundgesetzes vom 21. Dezember 1867 R. G. Bl. Nr. 142 über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger und bevor dessen Art. 19 in Wirksamkeit trat, welcher die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen auch im Amt und öffentlichem Leben ausdrücklich anerkannte, hatte es das Justizministerium für seine Aufgabe gehalten, auf dem administrativen Wege solche Einrichtungen anzubahnen, welche dem in einigen Teilen des erwähnten Oberlandesgerichtssprengels neben dem deutschen wohnenden slowenischen Volkstamme den Gebrauch seiner, allmählich in einen höheren Grad der Entwicklung und Verbreitung eintretenden Sprache erleichtern und sichern sollten (!).

Die zu diesem Zwecke erlassenen Verfügungen ergingen auf Grund der bestehenden Gesetze im Wirkungskreise des Justizministeriums.

Die besonderen gesetzlichen Bestimmungen, in deren Rahmen die Exekutive sich zu bewegen hatte, waren für Streitsachen der § 13 der allg. Ger. Ordn., und für Angelegenheiten außer Streitsachen der § 4 des Gesetzes vom 9. August 1854 R. G. Bl. Nr. 208, von welchen Paragraphen der erstere die Parteien und ihre Vertreter zum Gebrauche der „landesüblichen Sprache“ anweist, während der zweite verlangt, daß sich dieselben „in einer der bei Gericht üblichen Sprachen“ ausdrücken und Beilagen, die in anderen Sprachen verfaßt sind, in beglaubigten Übersetzungen beifügen.

Die Sprache aber, deren sich die Richter zu bedienen haben, war durch das Gesetz nicht besonders normiert. Soweit es sich hier um die innere Sprache der Gerichte oder um die Sprache ihrer Korrespondenz untereinander und mit anderen Behörden handelt, könnte es keinem

25

Aus dem Wilajet Kärnten

Zweifel unterliegen, daß die Regelung, wenn sich überhaupt die praktische Notwendigkeit einer Nachhilfe ergab, ausschließlich der Administration anheimfiel. Aber auch soweit die Sprache der Gerichte gegenüber den Parteien oder dem Publikum in Frage komme, müßte der Exekutive ein umfassendes Verfügungsrecht schon darum überlassen bleiben, weil die Schaffung der Vorbedingungen jeder solchen Regelung, d. i. Besetzung der Richterposten mit Funktionären, die der im Lande üblichen Sprache ausreichend kundig sind, nur durch die Fürsorge der Regierung unter ihrer Verantwortlichkeit erfolgen konnte.

Von diesen Gesichtspunkten aus sind die Justizministerial-Erlasse vom 15. März 1862 Z. 865 Präs., und vom 20. Oktober 1866 Zl. 1861 Präs., welche hier nur insoweit in Betracht kommen, als sie die Sprache in gerichtlichen Angelegenheiten in den von Slowenen bewohnten Teilen des Oberlandesgerichtssprengels Graz betreffen, — dann der Justizministerial-Erlaß vom 5. September 1867 Zl. 8636, 9396 welcher speziell das Land Krain ins Auge faßt, zu beurteilen.

In diesen Erlässen ist das Justizministerium den im Flusse befindlichen tatsächlichen Verhältnissen schrittweise gefolgt und indem es einerseits bestrebt war, die Hindernisse einer definitiven Lösung, soweit sie in den nicht überall ausreichenden Sprachkenntnissen des Justiz-Personals lagen, allmählich hinwegzuräumen, hat es andererseits nach Maß, als dies gelang, den Gerichten diejenigen bindenden Anweisungen erteilt, welche als unabwieslich notwendig erschienen, um die Erreichung des im Gesetze klar vorgezeichneten Zweckes zu sichern.

Demgemäß wurde im Erlasse vom Jahre 1862 mit Betonung des Umstandes, daß noch nicht alle Beamte und Advokaten ausreichende Sprachkenntnisse besitzen, zwischen dem Zeit Erfüllbaren und nicht Erfüllbaren wohl unterscheiden.

Es wurde erkannt, daß schon damals die Sprachkenntnisse genügten, um mündliche Vorbringungen oder schriftliche Eingaben in slowenischer Sprache zu verstehen; daß aber die weit schwerer zu erlangende Befähigung, Protokolle und

Bescheide in dieser Sprache tadellos abzufassen, noch nicht bei allen in slowenischen Landesteilen residierenden Gerichten zu finden war.

Es wurde demnach in den dispositiven Anordnungen des Erlasses das Maß der Verpflichtung nach diesem Einteilungsgrunde geregelt. In den Absätzen 2, 3 und 5 wurde vorerst die Abfassung von Protokollen und Bescheiden in slowenischer Sprache nur „nach Tunlichkeit“, „nach Möglichkeit“ u. dgl. gefordert und diese Forderung meist auch nur auf den Fall beschränkt, daß die Partei nur des Slowenischen mächtig und daher einer Nachhilfe durch den Richter besonders bedürftig sei.

Im Absatz 4 dagegen wurde unbedingt und allgemein verordnet, daß „in den erwähnten Landesteilen von den Gerichten Eingaben, die in slowenischer Sprache überreicht werden, anzunehmen“ sind, und, im scharfen Gegensatz zu dieser ausnahmslosen Vorschrift hinzugefügt, daß die Hinausgabe der Erledigung in der gleichen Sprache nur „nach Tunlichkeit“ und nur für den Fall, daß die Eingabe von einer slowenischer Partei herrühre, verlangt werde.

Über die Tragweite des hier gebrauchten Wortes „Eingabe“ wurden später in einem konkreten Falle Zweifel erhoben; diese aber wurden durch den zweiten oben zitierten Erlaß vom Jahre 1866 in der allerbestimmtesten Weise dahin gelöst, daß darunter nicht bloß Eingaben in Strafsachen und in nicht streitigen Verfahren, sondern auch die Eingaben in Streitsachen, namentlich Rechtsklagen, verstanden werden müssen.

Endlich erging für Krain der Erlaß vom Jahre 1867, worin schon darauf hingewiesen wurde, daß nun das Personal bei Gericht des Slowenischen in Wort und Schrift ausreichend mächtig sei, um fordern zu können, wie denn auch gefordert wurde, daß Zeugenaussagen und Eidesleistungen in Zivilsachen, sowie die Aussagen der Beschuldigten und Zeugen in Strafsachen, wenn die Vernommenen nur des Slowenischen mächtig sind, nicht mehr bloß in den entscheidenden Stellen, sondern stets vollinhaltlich in slowenischer Sprache zu Protokoll zu nehmen seien.

(Dalje prihodnjič)

Knjiga univerzitetnih asistentov Haas/Stuhlpfarrer „Österreich und seine Slowenen“ — Avstrija in njeni Slovenci — je takoj ob izidu že naletela na nedeljeno pozornost; v ponedeljek pa je poskrbela za deljeno odobravanje v okviru diskusije, ki jo je priredila Akcija koroških kristjanov za sporazumevanje. S soavtorjem knjige dr. Hannsom Haasom je diskutiral dvorni svetnik dr. Valentin Einspieler, slavist in zgodovinar, disku-

nosti, ki jih mu nihče ne more odvzeti. Na Koroškem je tako daleč, da smatrajo tvorbo o vladajoči in obvladani kasti za nekaj docela „naravnega“, in če Slovenci začnejo podvomiti v to „naravnost“ ter hočejo svoj položaj izenačiti, potem so oni „motilci miru“. Haas je ta položaj imenoval strukturno nasilje, kajti odprta uporaba sile je odveč in bi celo škodovala, kakor je Schumy takoj po plebiscitu dejal: „Nikakor ne ustvariti

konec s Slovenci!“ — Struktur na sila onemogoča predvsem, da bi se lastniške razmere spremenile, predvsem pa je onemogočen nastanek inteligence na strani slabšega, konkurenca se onemogoča. Šola je bila na Koroškem v nemškonačionalni roki in je preprečila, da bi Slovenci z znanjem lastnega jezika postali narodno bolj samozavestni kakor tudi drugod. Da bi se to gibanje preprečilo, je bila med drugim tudi

jo, da bi se priučili nemščine. Zanikal je, da se nasprotje bogat:reven da prenesti na raven Nemci:Slovenci ter dejal, da so v Bilčovsu slovenski voditelji bogati. — Omenil je nadalje, da je bila že leta 1866 prva debata o šolskem jeziku v deželnem zboru, ker je Cerkev, ki je prevzela šole, forsirala slovenščino. Po povpraševanju se je pretežni del izrekel za šolo, ki jamči zadostno znanje nemščine, je dejal Einspieler. Omenil je tudi, da so kmetje v Straji vasi pošiljali svoje otroke v Trbiž ter v Beljak, da bi se naučili nemščine; župan je tožil, da to povzroča veliko stroškov. — Proti koncu prejšnjega stoletja je prišlo do totalne konfrontacije glede šolstva, ko so kranjski in štajerski poslanci na Dunaju zahtevali, naj se v sedanjih šolah uvede tri ure obveznega pouka slovenščine, kar pa je vsebovalo silo. Einspieler je citiral takratno poročilo deželnega šolskega sveta (1891), kjer je rečeno, da vzdušje močno kipi. Deželni šolski svet je prikrojil zapoved po treh urah slo-

venščine po svoje: omogočil je odjavo, katere rezultat je bil podoben tistemu iz leta 1958.

Einspieler je očital Haasu, da je napravil napako, da se je izognil windischerjem in prevzel Veiterjevo terminologijo. Glede slovenskih učiteljev, ki so bili pregnani po plebiscitu, je Einspieler zagovarjal ravnanje takratnih oblasti, ker da so učitelji stopili v službo tuje oblasti. Pa tudi duhovnikov je odšlo mnogo v Ljubljano ter Maribor. Kot glavni problem za uresničitev člena 7 je videl Einspieler geografsko-naselitveni položaj, vprašanje avtodeterminacije ter vprašanje po resnični številčni moči manjšine.

V drugem kolu je sprva Haas branil znanstvenost svojega raziskavanja: dejal je, da se je ukvarjal pred tem z vprašanjem sudetskih Nemcev, zaradi tega ima dober občutek za manjšine; razen tega se poslužuje izključno znanstvenega instrumentarija. Pikanterija ob robu: oba, Haas in Einspieler, sta imela

(Nadaljevanje na 5. strani)

Koroški Slovenci in strukturno nasilje

sijski vodja je bil dr. Ernst Waldstein.

Publika, ki je docela natrpala dvorano v Waaggasse, je bila prav tako deljena: močna skupina privržencev iz Heimatdiensta in vključenih organizacij s funkcionarji Stourac, Jesenitschnig, Pegrin, Kolloros etc. na čelu, so tvorili kljub različnemu sedežnemu redu nezdržljivo enoto. Ostala publika se je sestala iz zainteresiranih koroških Slovencev, kroga okoli Akcije koroških kristjanov ter drugih nemškogovorečih simpatizantov.

Dr. Ernst Waldstein je v uvodnih besedah namignil na nogometno prvenstvo ter prosil diskutante, naj ne bi skušali za vsako ceno zadeti gol, pa tudi pravil fairplaya naj bi se posluževali.

Dr. Hanns Haas je nato na kratko skiciral svojo knjigo. Dejtal je, da gre skozi vso zgodovino koroških Slovencev — kakor rdeča nit — neprekinjeno zmanjšanje števila slovenske narodne skupnosti. Za argumente, s katerimi bi opravičevali to germanizacijo, nikoli niso bili v zadregi. Germanizacija je bila pogojena zaradi obstoječih oblastnih struktur: na Koroškem je bil in je slej ko prej vladajoči in obvladani sloj, bogatejši in revnejši. Bogatejši in vladajoči nemški sloj ima premoč tako po številu kakor tudi po kapitalu ter izobrazbi; pred-

mučencev, Slovenci bodo tudi tako germanizirani.“ Odprto nasilje je potrebno tedaj, če pritiska nasilje od zunaj — v času stanovne države so boječe skušali dati Slovincem nekaj pravic; zgodovinar Wutte je tedaj dejal: sedaj sila ne more škodovati. Maier Kaibitsch nekaj let navrh (1942): „Sedaj pa je

naloga šole.

Dr. Valentin Einspieler je v svojem prvem statementu očital Haasu in Stuhlpfarrerju, da sta si prisvojila v svoji knjigi zgolj slovensko gledanje na zgodovino. Glede šolstva je Einspieler dejal, da so kmetje v prejšnjem stoletju pošiljali svoje otroke čez jezikovno me-

Glede šolstva je Einspieler povedal zanimiv stavek, o katerem bi se dalo ugibati, ali mu je botroval Freud: „Korošci se niso hoteli učiti slovensko, ker tega ne razumejo“. (???) — Ugotovitev je pravzaprav nonsens: (na)učiti se mora (hoče) človek praviloma tistih stvari ali predmetov, ki jih še ne zna. Narobe ni potrebno se učiti tega, kar človek že zna ali razume. Einspielerjev stavek prenesti na predmet (vzemimo angleščino) bi pomenilo: nočem se je naučiti, ker je ne razumem. Pravzaprav bi moralo biti nerazumevanje ali neznanje jezika šele razlog, da se ga naučim. Ta stavek šele odkriva — ne da bi hoteli s tem stopiti Einspielerju bliže, saj on perfektno zna slovensko — koroško perversnost: neznanje velja za časti-

Ob robu diskusije

vreden argument, ki je bolj tehten kot znanje.

Podobno tej problematiki je eden od diskutantov dejal, zakaj se pravice staršev ne poslužujejo tudi pri drugih predmetih — matematiki na primer.

Kaj velja na Koroškem znanje in kaj neznanje, je pokazala tudi diskusija: Einspieler se je posluževal — do zaključne besede, kjer je p-ostal emocionalen — pretežno znanstvenega vokabularja. Tega pa njegovi pristaši iz Heimatdiensta, kjer je podpredsednik, očitno niso bili vajeni in tako se da razlagati, da ga niti razumeli niso, ker jim pač navadno zvenijo v ušesih le emocionalni argumenti. Tako so pravzaprav zamudili prvo kolo diskusije,

kjer se nobeden od KHD-jevcev ni javil k besedi. Šele proti koncu drugega kola so se ujeli, toda tedaj je lista diskutantov že bila izčrpana in je heimatdienstovcem preostal le beg k vmesnim klicem ter drugim glasnejšim argumentom. Ta perspektiva nudi vsekakor še mnogo ugibanj k načinu obravnavanja koroškega vprašanja: kaj, če ne bi ...

O ciljih in uspehu tega diskusijskega večera bi bilo treba reči, da je bila diskusija uspešna ne le iz zgoraj navedenega vidika. Uspelo je knjigo, ki so jo ob predstavitvi bolj zamolčali, ponovno spraviti v koroško javnost. Da bi ta večer pomagal k nadaljnjemu sporazumevanju, bi bilo preveč optimistično

pričakovanje, ki bi že nasprotovale osnovnim spoznanjem informacijske teorije. Prireditelji si očitno glede tega tudi niso delali nobenih iluzij, kar je znak zdravega gledanja na realnost.

P. S.: Pri Akciji koroških kristjanov je navada, da na prireditvah kroži med publiko lista navzočih, s katero hočejo dobiti seznam morebitnih interesentov za nadaljnje akcije. Tokrat je bila prireditev namenjena širšemu krogu in je bila taka lista navzočih nekoliko dvomljiva. Ne le, da jo je intenzivno študiral navzoči zastopnik policije, je lista nudila še nekaj drugih spoznanj. Da se je nekdo na njej ovekovečil z „Andreas Hofer, Deutsch-Südtirol“, bi bilo še nekako razumljivo, da pa je nekdo zapisal „H. Himmler, Adresse Deutsch-Kärnten“, pa bi moralo le dati misliti ...

NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON

Milan Nikolić — Beograd:

24

Od popisa do taborišča

● Štiri osebe iz Blagojevgrada so obsodili zaradi tega, ker so napisali na zidove restavracije „Volga“ parole: „Mi smo Makedonci! Naj živi makedonski narod!“

● Leta 1960 so zaprli in obsodili več kot 30 ljudi. Aretirali in obsodili so tudi pet mladincev iz vasi Damjan.

Policijski lov na Makedonce je postal hujši zlasti februarja 1970, ko so se v Blagojevgradu nenadoma pojavili pozivi: „Zahtevamo narodno svobodo!“

V tovarni cigaret v Melniku so izdelali celo serijo cigaret z napisom „Makedonija“ in makedonsko narodno zastavo na škatlici. Aretacije so bile tako obširne, da so morale na pomoč celo policijske sile iz Sofije.

PIŠEM S SOLZAMI

Makedonka P. N. ni bila v taborišču, ne v zaporih, toda kot je vsaka nesreča po svoje tragedija, tudi njena usoda ni bila veliko boljša. Ona še živi v Bolgariji. Ilegalno je poslala pismo Radiu Skopje. Objavljamo dobesedno prevod:

„S solzami vam pišem to pismo. Iz Makedonije sem prišla v Bolgarijo na šolanje. Tu sem spoznala svojega bodočega moža, pirinskega Makedonca. Po določenem

času sva sklenila zakon. Ko nisem več bila sama na sebi, sem odšla k svojim v Jugoslavijo; nameravala sem tam poroditi in prijaviti svoje dete, da bi bilo za večno Makedonec. Ko so v Bolgariji o tem čuli, so zaprli mojega moža in ga obsodili na šest let težke ječe.

Ko sem zvedela za možovo usodo, sem se vrnila v Bolgarijo in tam porodila; dete pa so mi vpisali za Bolgara. Mož so izpustili iz zavora. Ko je moj sin izpolnil 17 let, so se mu maščevali za moj odhod v Makedonijo in za moj načrt, da ga prijavim za Makedonca. Njegovemu najboljšemu tovarišu so dali pištolo in ga prisilili, naj jo podtakne mojemu sinu.

Nekoč so prišli okoli polnoči miličniki. Našli so pištolo in odgnali mojega sina v zapor. Obsodili so ga na deset let zavora. Tega on ni mogel zdržati in neke noči mu je uspelo, da je pobegnil in čez planine prišel v Makedonijo, kjer živi tudi danes pri mojih bratih.

Zdaj se moj sin hoče oženiti. Našel si je dekle, a naju, staršev, ne pustijo, da bi prišla na poroko svojega sina. Tako smo blizu, a spet tako daleč. Morem življenje v Bolgariji je tako hudo, da vam tega ne morem opisati.“

PISMO MARŠALU TITU V BEOGRAD

„Prej ga pa še pretipkajte s strojem. Ker se bojim, da bi naše oblasti to pismo iztaknile, ne navajam svojega imena. Da pa bi le vedela, da ste to pismo dobili, vas prosim, drago uredništvo, da ga objavite v tork zvečer, ko boste oddajali poročila v makedonščini, pod naslovom težko je življenje naših Makedoncev v Bolgariji.“

Zahtevam svobodo za Makedonce! Goce Delčev je vsekakor največji borec za osvoboditev makedonskega na-

roda. Njegova legenda je živa. Najbližja živa sorodnica tega titana makedonskega naroda je enainosemdesetletna Velika Čopova, hči sestre Goce Delčeve. V poznih letih je sklenila, da spremeni svojo domovino. Od sedaj naprej živi v Skopju. Zapustila je LR Bolgarijo, ker za nobeno ceno ni hotela izdati pravične stvari, ki se je zanje bojeval Goce Delčev. Ljudska republika Bolgarija, pripoveduje ta starka, polna življenjske sile in moči — nikakor ni izbirčna pri načinih, kako bi prisilila Makedonce, da bi postali Bolgari. Tudi pri zadnjem popisu so oblasti vpisovale Makedonce brez kakega vprašanja za Bolgare. Bilo pa je seveda veliko Makedoncev, ki niso klonili pritisku in sili, ampak so jasno in glasno izjavili, da so Makedonci. Tudi jaz sem seveda izpovedala, da sem Makedonka. Ko so vztrajali pri tem, da bi izjavila, da sem Bolgarka, sem rekla, da to nisem in da tudi nikdar ne bom nosila tujega bolgarskega imena. Zaradi tega je zapustila Bolgarijo in se preselila v Skopje. Srečna sem, nadaljuje Velika Čopova, ker se mi je izpolnila največja želja, da vsaj v teh zadnjih letih svojega življenja čutim in doživljam sadove svobode makedonskega naroda, ki živi tako složno v skupnosti z drugimi jugoslovanskimi narodi.

Velikana in revolucionarja Goce Delčeva, ki danes v Bolgariji prisvajajo ob taki priložnosti in ga priglašajo za Bolgara. Isto počenjajo z njegovim narodom. S statistiko in izsiljevanjem s silo in umijenko. Jaz ne zahtevam svobode za makedonsko zemljo, ampak za makedonski narod, je rekel ob neki priložnosti Goce Delčev. 70 let pozneje zahtevajo prav isto tudi njegovi potomci pod Pirenom.

Konec

Šentruperška dekleta pokazala, kaj znajo

(Nadaljevanje s 1. strani)

likim gospodarjem in smotrom je že morala služiti: telovadnica, vojašnica, spalnica za otroško kolonijo, skladišče, sodna dvorana za angleške procese proti vojnim zločincem in slavnostna dvorana pre mnogim uspešnim zaključnim prireditvam! Ni mi treba še posebej omenjati, da vzdružeje v deželi ni v preteklosti bilo posebno naklonjeno slovenski šolski ustanovi. Zato se šentruperška narodna šola, kot smo jo koroški Slovenci dolgo časa imenovali, tudi ni mogla meriti z enakimi nemškimi šolami v deželi, ne glede na modernih šolskih prostorov pa tudi ne glede na razpoložljivih učil in učnih naprav. Da je bila kljub temu polna, gre zahvala staršem in pa predanosti in nesebični požrtvovalnosti šolskih sester, ki se v svojem delu za šolo niso držale 8-urnega delovnega dne ali 5-dnevnega tedna, temveč delale in garale, da so v tem od vojnih razmer opustošenem posloplju spet omogočile internat in pouk.

Naj izrečem ob tej zaključni prireditvi vsem sestram iskreno zahvalo za to njihovo požrtvovalno izvršeno poslanstvo!

PREDNOST DVOJEŽIČNOSTI

Govornik je nato prisrčno, pa iz življenjske izkušnosti dal učenkam prav zlato nauke, smernice, kaži-pot v življenje. Besede vredne, da bi jih vsaka zapisala v glavo in srce. Končal je takole:

„Dejstvo je, da je treba sodobnemu človeku še več temeljite izobrazbe. To je dovedlo tudi do podaljšanja šolske obveznosti v skoro vseh evropskih državah. Pri nas v Avstriji je bilo med drugim uvedeno POLITEHNIČNO LETO.

Šolske oblasti v deželi so se trudile za juridično ureditev poklicnega šolstva. Tako je stopil v veljavno lani kmetijski šolski zakon. Na njegovi osnovi se je spremenila tudi dolgoletna šentruperška gospodinj-ska šola s svojimi zimskimi tečaji v enoletno kmetijsko strokovno šolo za gospodinjstvo. In obisk te šole velja za 15-letnike tudi kot obisk politehničnega leta.

In ta model šole je bil letos prvič na razpolago vam, draga dekleta

Posojilnica Škofiče daje v našem gostilno pri Schützu v Škofičah.

Interesenti naj se javijo v posojilnični poslovalnici.

Iščemo PRODAJALCA avtomobilov za okraj VELIKOVEC. Nudimo najboljše pogoje in šolanje. Tudi drugi poklici imajo možnost vstopa.

MANFRED SINTSCHNIG

Lederergasse 8, 9020 Celovec
tel.: 0 42 22 - 3 31 14

KNJIGA TEDNA:

Hanns Haas/Karl Stuhlpfarrer
ÖSTERREICH UND SEINE SLOWENEN

140 strani, 148.— šil.

Mohorjeva knjigarna,
Celovec
Viktringer Ring 26

iz koroških krajev, pa tudi iz Slovenije. Učitelji so se trudili za vašo strokovno izobrazbo. Razstava izpričuje vaše tovrstne učne uspehe! Šola pa je polagala važnost tudi na vaše jezikovno šolanje. Učne ure, pesem, igra, molitev in medsebojni pogovor so vam nudili dosti prilike, da se usposobite za izražanje v materinščini. Za nekatere izmed vas je bilo to trdo breme. Saj so se morale nekatere učiti čisto od kraja slovenščine, druge pa nemščine! Vaša dvojezičnost pa naj bi dovedla še do globljih ciljev: Mislim, da vam je vpogled v raznolikost človeka in pa medsebojni stiki le okreplil zavest tolerance, spoštovanje do sosednjega jezika, do sosedu v deželi in prijateljstva med narodi!

„Ob koncu še kratko besedo zahvale vam, dragi starši teh naših gojenk! Besedo zahvale šole, kateri ste jih zaupali! Besedo priznanja, da so se vaše hčere pridno učile,

kratkem in izklesanem govoru je poudaril važnost te šole v strokovnem, verskem, zlasti pa vzgojnem oziru. Pozdravil je navzoče: g. generalnega konzula SFRJ Milana Šamca, konzula Petra Župančiča, predsednika NSKS dr. M. Grilca, starejšega in mlajšega Kumra-Črčaja, gdč. Milko Hartmanovo in vse navzoče iz Avstrije, Italije in Jugoslavije (celo iz Trsta je prišel avtobus!).

Ostali spored je bil živahen in temeljito pripravljen. Učenke so ob simboličnih kretnjah in petju ponazorile Milke Hartmanove pesem: „O Podjuna...“. Zborček je zapel pod vodstvom s. Dominike še nekaj narodnih pesmi.

Poučna in zabavna igra „Za vedno ozdravljena“ je vse spravila v smeh. Taka igra je vedno aktualna, vrši se sredi vsakdanjega življenja, je lahko razumljiva in vžge. Tudi jezikovno je bila odlična. Igrale so tako dobro, da smo se čudili, ko so vendar prvič na odru. Se pozna

oblek, ker mora vsaka učenka izgotoviti predpisano obleko in prto-ve. Obiskovalci so se le čudili: kdaj morejo učenke napraviti vse te stvari, ki zahtevajo toliko podrobnega in zamudnega dela. To je mogoče le ob pomoči sester učiteljic in da izrabijo tudi prosti čas. Kuharska razstava pa si daje spričevalo že s tem, da so izdelke največ že v soboto pokupili in smo v nedeljo gledali bolj prazne mize in zato imeli manj skušnjav...

Razstavo so si ogledali razen že omenjenih gostov tudi velikovski župan g. Glantschnig in dekan — papežev kaplan č. g. Rihard Kanduth, zastopniki raznih strokovnih šol, zastopniki Rdečega križa (učenke so napravile tečaj RK!), duh. svetnik dr. Johann Ploner in še premnogi.

Razstavi, prireditvi in predvsem zdrava pamet govorijo, kako potrebna in koristna je taka šola. Ne le katerakoli strokovna šola, ampak taka, kjer je poskrbljeno tudi

„Absolventke gospodinj-skih šol v Šentrupertu in v Šentjakobu do sedaj v življenju niso razočarale, niso odpovedale, niso klonile. To je sad vztrajnega, vzgojnega dela in prizadevanja slovenskih šolskih sester na tej šoli“.

se marsikaj koristnega naučile in nazadnje besedo vzpodbude, da ostanete prijatelji tej hiši tudi s tem, da v krogu svojih znancev in sorodnikov pridobivate še v bodoče novih učenk za kmetijsko gospodinj-sko šolo Št. Rupert. Prepričan sem, da bo požrtvovalnost šolskih sester, življenjska in poklicna usposobljenost učenk in vaša naklonjenost tej šoli pripomogla do dobro obiskanih novih letnikov v prihodnjih letih!

Vašo navzočnost danes tukaj na razstavi in pri tej prireditvi tolmачim kot viden izraz, kako tesno se čutite povezane s šolo in kako znate ceniti njeno vzgojno in izobraževalno delo.

Hvala vam za obisk!“

V nedeljo je pri obeh prireditvah govoril g. župnik Simon Wutte (njegova sestra s. Ema je tam gospodinj-ska učiteljica kuharica). V

močna roka! V zadnji točki so učenke zarajale ob narodnih motivih, spremljali sta jih s harmoniko in kitaro dve učenki, kar je bolj pristno in več vredno. Simbolično vajo „O Podjuna“ in zadnje rajanje zahteva zelo veliko vaj in potrpežljivosti in je vse naučila ga. Anica Vrečar iz Linza, ki je bila včasih učiteljica v gospodinj-ski šoli v Šentrupertu.

Zanimivo je, kako so šentruperške — pa tudi šentjakobske — prireditve priljubljene in daleč znane, saj občinstvo kar trikrat napolni veliko dvorano. Čutijo, da je tukaj nekaj našega, domačega, vrednega in toliko lepih srečanj je tu.

LEPI ŠOLSKI USPEHI

Še bolj privlačujeta obiskovalce šivilna in kuhinjska razstava. Vsako leto se izdelki sicer ponavljajo, je pa vedno zanimivo in nekaj novega. Letos ni toliko različnih

za oblikovanje srca, značaja, krščanske zavesti, kulturnega in narodnega življenja.

Kmetijsko gospodinj-ska šola je lahko enoletna ali dveletna, je enaka vsem drugim strokovnim šolam, šolsko leto traja kakor povsod 10 mesecev. Učenke gredo po tej šoli lahko v medicinsko šolo, v šolo za otroške vrtnice, v trgovino itd. Posebno ugodnost ima ta šola, da se lahko učenke prijavijo do konca avgusta.

V. Z.

RUDOLF KONEC — DRŽAVNI PRAK PRI MIZARJIH

Preteklo soboto so se znašli vsi najboljši mizarški vajenci Avstrije, da se pomerijo v državnem prvenstvu. Koroško so zastopali trije vajenci, med njimi naš rojak Rudolf KONEC iz Trga/Feldkirchen. Pred tem težavnim tekmovanjem so se morali vsi udeleženci že izkazati pri deželnih tekmovanjih pač v svojih deželah.

Prvi letnik je moral po načrtu pripraviti okvir za slike, tekmovalci drugega letnika so naredili podstavek za ogledalo, tretji letnik pa stolček za otroke.

Medtem ko so zlate medalje za prvi in tretji letnik odpeljali v druge dežele (Štajerska, Zgornja Avstrija), je ostala zlata medalja drugega letnika na Koroškem, ker jo je izbojeval Rudolf KONEC. V kratkem se bodo še enkrat morali pomeriti najboljši mizarški vajenci na Dunaju, kjer bodo izbrani udeleženci svetovnega prvenstva, ki bo letos v Južni Koreji. Rudolfu Konecu čestitamo in mu želimo mnogo uspeha in seveda tudi sreče pri tekmovanju na Dunaju in morda tudi v Koreji.

OBISK SVETOVNO ZNANEGA KIPARJA PROFESORJA FRANCETA GORŠETA

Prireditelj: Zveza slovenskih izobražencev
Kraj: Goršetova domačija v Svečah
Čas: sobota, 24. 6. 1978, ob 15.00

Slikarstva in grafike

Ernesta Arbeitsteina,
Jožeta Boschitzu,
Gustava Januša,
Valentina Omana,
Zorke Weiß in
Johannesa Zechnerja

Kraj: Velika galerija v Domu umetnikov v Celovcu
Čas: četrtek, 22. junija 1978, ob 19.00

Razstava bo odprta do 4. julija 1978, in sicer od ponedeljka do sobote od 11. do 24. ure.

PRIREDITVE

KULTURNA PRIREDITEV

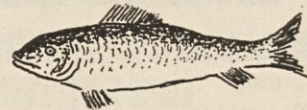
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Škofičah

Kraj: gostilna Bürger v Škofičah

Čas: sobota, 24. 6. 1978, ob 20.30
Sodelujejo: Mladinski tamburaški orkester iz Hodiš in moški pevski zbor iz Škofič

Po prireditvi: zabava
Igra: „Trio Ibounig“

PODJUNSKI RIBIŠKI KLUB
IZ ŠENTVIDA V PODJUNI
vabi na

RIBIŠKI PLES

ki bo v soboto, 24. 6. 1978, v gostilni Wutte v Veselah pri Šentprimožu.

Začetek ob 17. uri.
Igrajo: „THE SPIDERS“.

Vsi prisrčno vabljeni!

KONCERT

Prireditelj: družina Wernig

Kraj: šotor — Camping — Rož — Wernig v Kočuhi

Čas: četrtek, 6. 7. 1978, ob 20.15

Gostuje: Regional youth orchestra — Holland — regionalni mladinski orkester — Nizozemska

Spored: Beethoven: overtura iz Prometeja
Schubert: overtura iz Hišne vojne
Bizet: 1. suita iz Dekle iz Arlesa
Berlioz: 3 odlomki iz Prekletstva Fausta

ČEBELARSKA VESELICA

Prireditelj: Čebelarsko društvo Bilčovs

Kraj: Koren v Bilčovsu

Čas: sobota, 24. 6. 1978, ob 19.00

2. NOGOMETNI TURNIR DSG SELE

Prireditelj: DSG v Selah

Kraj: Športno igrišče v Selah

Čas: nedelja, 25. 6. 1978, ob 10.00

I. tekma: 10.00

II. tekma: 11.20

tekma za 3. mesto: 14.00

tekma za 1. mesto: 15.20

Sodelujejo:
LTH ŠKOFJA LOKA
ŽELEZNIŠKI NK LJUBLJANA
SAK CELOVEC
DSG SELE

ŠTAFETA PO KOROŠKEM

Prireditelj: Slovenska športna zveza z včlanjenimi klubi, Zveza slovenske mladine in SPD „Edinost“ v Pliberku

Kraj: Pliberk in Blato

Čas: sobota, 1. 7. 1978

Po zaključni štafeti bo v Blatu pri Pliberku zabava s plesom

Igra: Oto Pestner z ansamblom

SELSKO ŽEGNANJE

Prireditelj: Športno društvo v Selah
Kraj: šotor v Selah

Čas: nedelja, 2. 7. 1978, ob 13.00

Sodelujejo:

Moški oktet „Jelovica“ iz Škofje Loke

Mešani zbor KPD Sele

Ženski zbor KPD Sele

Folklorna skupina „Kolo Slavuj“ iz Gradiščanskega

Folklorna skupina KPD Sele

Ob 16.00 ples

Igra: mednarodno znani ansambel Lojzeta Slaka

Nadaljevanje žegnanja: ponedeljek, 3. 7. 1978, ob 20.00

Igra: ansambel „The Spiders“

HOTEL "PAKA" iz VELENJA (Slovenija) vas vabi v nočni bar, tel. 063-851-220. Obiščite restavracijo "Jezero", tel. 063-850-170.

hotel paka

Kulturne drobtine

V torek, 20. junija 1978, se je v Ljubljani pričel z uprizoritvijo Bravničeve opere „Hlapec Jernej“ 26. mednarodni poletni festival, ki tudi letos nudi zelo kvaliteten izbor slovenske, jugoslovanske in svetovne gledališke ter muzične umetnosti. Vse prireditve bodo v festivalskih prostorih v Križankah: v poletnem gledališču, cerkvi, malem dvorišču, predverju ali viteški dvorani.

Festivalski program je razdeljen na štiri tematske sklope, pod naslovom „Dramsko gledališče“ pa bodo v nedeljo, 18. avgusta 1978, nastopili tudi igralci SPD „Rož“ s Špicarjevo „Miklovo Zalo“. Začetek bo ob 20. uri, vstopnice pa bodo po 40.— in 60.— ND. Natančnejše informacije in program prireditev festivala posreduje KKZ.

*

Veliko priznanje so želi igralci — člani Koroške dijaške zveze — s „Plesočim osličkom“ in lutkovno predstavo „Užaljeni medvedek“, ki ga je organiziral krožek „Dunajskih Slovencev“ prejšnjo nedeljo v visokoškolskem domu Korotanu na Dunaju. V nabito polni dvorani — stari „Korotanci“ ne pomnijo, kdaj je bilo toliko ljudi na neki kulturni predstavi v Korotanu, — so igralci obeh komadov doživeto podali svoje vloge, sigurna pa je bila največja stimulansa publika, tako otroci kot odrasli so navdušeno spremljali dogajanje na odru.

*

V okviru „Tedna srečanja“ so letos prvič priredili „Dan mladine“, ki so ga organizirale celovške organizacije. Bistveno je oblikovala program tudi Koroška dijaška zveza, ki je zahtevala, da „Dan mladine“, ki je bil v torek, 20. junija 1978, ne sme prezreti slovenske manjšine. Tako je prišlo do vožnje v Sele, kjer naj bi se mladinci seznanili s problemi manjšine, do mešano slovensko-nemškega kabareta, zvečer pa je tudi nastopil tamburaški ansambel iz Hodiš.

*

Pred kratkim je posebna UNESCO-komisija obiskala slavistični inštitut graške univerze. Načelnik inštituta prof. Hafner je najprej predstavil članom komisije svoje sodelavce in orisal delo raziskovalne komisije, ki proučuje slovenska narečja na Koroškem. Prof. Hafner je še posebej poudaril dragocenost slovenskega jezika, in omenil, da je ta mali jezik dal tudi na slavističnem področju velike znanstvenike kot so Miklošič, Kopitar, Nachtigall in še drugi. Člani komisije so bili vidno impresionirani in v pogovoru ponovno zavidali nastavljenemu inštitutu njihovo možnost, da imajo „kar pred vrati“ tako bogat in zanimiv jezik.

Uspeh proti neonacistom

„Dan nemške enotnosti“ so avstrijske stare in neonacistične organizacije hotele proslaviti s številnimi prireditvami na Dunaju, ki so bile čisto jasno provokativnega značaja. Pozivi na prireditve so pokazali duhovno plat skupin ANR (Aktion neue Rechte) ter NDP, ki so bile presneto podobne izpovednim vsebinam „dneva nemške enotnosti“ leta 1938. Policija, kateri so vse prireditve bile javljene, je morala na močan pritisk protifašistov vseh taborov — med njimi tudi dunajski študentje — prepovedati vse napovedane neonacistične prireditve. Protifašisti so se zbrali na več demonstracijah, kjer so poleg tega tudi zahtevali prepoved Kärntner Heimatdiensta. Vse te organizacije, ANR, NDP in KHD bi bilo treba po jasnih določilih členov 4 in 7 državne pogodbe prepovedati. Neonacisti, ki so bili kot tradicionalno opremljeni s čeladami, bili

Matura na Slovenski gimnaziji

V času od 12. do 15. junija je bila na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu pod predsedstvom strokovnega nadzornika dr. Valentina Inzka ustna matura. Skupno je nastopilo 39 kandidatov.

V 8. a razredu (22. razrednik dr. Janez Polanc) sta maturo izdelali z odličnim uspehom Pepca Ražun iz Šentvida v Podjuni in Melita Weitzer iz Gluhega lesa, Anamarija Kordasch iz Medgorij pa z dobrim uspehom. V 8. b razredu (razrednik dr. Janko Zerzer) je nastopilo 17 kandidatov in kandidatkinj, z odličnim uspehom sta izdelala Marko Kupper, sin profesorja Milana Kupperja iz Celovca in Hema Stinger z Muškave pri Bilčovsu, z dobrim uspehom pa Ana Kropfisch iz Ilovja pri Kotmari vasi in Angela Ogris-

Martič iz Bilčovsa. Štirje kandidati iz obeh razredov bodo morali nastopiti še jeseni.

Maturitetno slavlje, ki se ga je tudi udeležil bivši ravnatelj dr. Pavle Zablantnik, je bilo pri Miklavžu v Bilčovsu. Tam je predal ravnatelj dr. Reginald Vospernik najboljšima maturantom, Marku Kupperju in Hemi Stingerjevi, oba sta bila „enako odlična“, prehodni pokal dr. Joška Tischlerja. Ravnatelj se je med svojim nagovorom tudi zahvalil hišnemu gospodarju, županu Hanziju Ogrisu (na žalost je bil službeno odsoten) za vsakoletno podporo bilčovskim gimnazijcem ob smučarskih tečajih. Bilčovska občina je edina, ki v tej obliki podpira naše dijake. Prijetno slavlje je trajalo dolgo v jutranje ure.

Vogrče: športni dan

Svetovno nogometno prvenstvo v Argentini vpliva tudi na našo mladino. Ni dovolj, da le gleda tekme po televiziji, ampak hoče tudi sama brcati in tekmovati. Vaja napravi mojstra, ob medsebojnih tekmah se pokažejo talenti, bodoči „stari“.

Na srečo imajo v Vogrčah športni prostor, igrišče na cerkvenem travniku. Že več let se tam mladina podi za žogo ali „palmo“, imeli so že razne tekme, sedaj gre pa bolj zares. V soboto so napravili pobje pod vodstvom najbolj navdušenega Olipovega Hanzeja za vratni visoko mrežo, da ne bo žoga uhajala v sosednje njive. Mrežo je darovala občina, kar je malenkost v primeri s stroški za športno igrišče v Šmihelu, pa smo tudi za to hvaležni.

V nedeljo, 18. junija, je bilo vreme lepo, da so se lahko vršile ves dan tekme. Vogrče so postale mali Buenos Aires, kjer so se zbrali Vogrjani, Dobljani, Čirkovčani, Zvabečani, in še iz Kazaz in Gorenč.

Pokali so še bolj vžgali igralce, da so se borili z vsemi močmi. Sodnik pri tekmah je bil učitelj g. Le-

onhard Katz, ki se z vneto posveča mladinskemu športnemu delu.

V skupini 15 do 18 let so dosegli prvo mesto nogometaši iz Kazaz, drugo iz Doba in tretje iz Vogrč.

V otroški skupini so bili prvi iz Gorenč, drugi iz Čirkovč, tretji iz Doba, četrti iz Vogrč in peti iz Zvabeke.

Za zabavo se je vršila še tekma med Gorenčami in Vogrčami, pa brez pokala.

Na sporedu so bile še tekme v namiznem tenisu (ping-pong), toda zaradi vetra se niso mogle vršiti na prostem, zato so preložene.

Navdušeni športniki so vztrajali ves dan na igrišču, za brezalkoholno pijačo, kot se spodobi športnikom, je poskrbel Leo, dobiček je namenjen športu. Tako se Vogrče vključujejo v svetovno nogometno dogajanje — v malem.

FOLKLORA

HRVAŠKI NARODNI PLESI IN SLOVENSKE PESMI

v petek, 30. junija 1978, ob 20. uri
V MESTNI DVORANI V ŠMOHORJU

Sodelujejo:

- Folklorna skupina „Kolo Slavuj“ iz Gradišanske
- Mešani zbor „Podjuna“ iz Pliberka
- Povezuje: dr. Reginald Vospernik

Prireditelj:

Krščanska kulturna zveza v Celovcu

v soboto, 1. julija 1978, ob 20. uri

V KULTURNEM DOMU V BISTRICI V ROŽU

Sodelujejo:

- Folklorna skupina „Kolo Slavuj“ iz Gradišanske
- Moški zbor SPD „Kočna“ iz Sveč

Prireditelja:

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ iz Sveč
in Krščanska kulturna zveza iz Celovca

v nedeljo, 2. julija 1978, ob 20. uri

V FARNI DVORANI V ŠKOCIJANU

Sodelujejo:

- Folklorna skupina „Kolo Slavuj“ iz Gradišanske
- Mešani zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni

Prireditelja:

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec“
iz Škocijana in Krščanska kulturna zveza iz Celovca

Koroški Slovenci in strukturno nasilje

(Nadaljevanje s 3. strani)

istega profesorja zgodovine na univerzi.

Haas je dejal, da so bili podlaga za to knjigo dokumenti iz dunajskih arhivov, do katerih sta on in Stuhlfarrer kot prva imela dostop. Napravila sta iz tega materiala fotokopije v vrednosti 100.000 šilingov. Ker mu je Einspieler očital, da preveč citira, je dejal Haas, da citati nikakor ne morejo škodovati, ampak da so dokaz avtentičnosti. Razen tega: tudi Einspieler je citiral. Ker je Einspieler zanikal Haasovo gledanje na socialne razlike, je Haas citiral nemškonalnega zgodovinarja Wutteja, ki je precej let pred plebiscitom (1906) zapisal, da sta trgovina, industrija ter promet najboljši zavezniki Nemcev; germanizacija je bila tedaj sama po sebi umevna. Wutte je dve desetletji pozneje govoril le več o nemški kulturi.

K temi šolstvo je Haas omenil primer Vogrč, kjer so leta 1908 zahtevali namesto utrakvistične šole slovensko, kar pa je deželni šolski svet odklonil ter dejal, da so Vogrjani odvisni od Pliberka, ki je veljal za nemškega. V prosvetnem ministrstvu na Dunaju so sicer zmajali z glavami, v internih odlokih pa ugotovili: proti nemškonalncem v deželnem šolskem svetu se ne da ničesar ukreniti. Da so potem v 20-tih letih kratkomalo s peresom odpravili obe edini zasebni slovenski šoli (Šentpeter in Šentrupert), ni bilo več čudež, akoravno je bilo to za dunajsko vladno mučno. Šef koroške uprave Pawlovski leta 1925: „s slovensko šolo smo pospravili, sedaj

bomo še s utrakvistično!“

Einspieler je v odgovoru sprva repliciral na Haasovo ugotovitev, da pri pripravah za to knjigo ni bilo možno uporabljati avtorjem koroških deželnih arhivov. Oporozil je nato na jubilejno knjigo o plebiscitu 1930, ko so socialdemokrati izdali lastno stališče, v katerem je njih delež pri plebiscitu bil po Einspielerju pretirava, ker so pač hoteli izbiti iz plebiscita kapital zase; bili so takrat namreč v opoziciji (z obrnjenimi predznaki danes: kako podobne so si slike v prizadevanju za nemškonalne glasove! — (Op. ur.)

Diskusijo s publiko je odprl dr. Miran Zwitter, ki je v vprašanju odločanja prebivalstva dejal, da občinsko predstojništvo ni bilo demokratično izvoljeno, ampak je odločal le izbran krog po cenzusnem volilnem pravu. V Porečah ob Vrbskem jezeru n. pr. je občinsko predstojništvo leta 1866 predlagalo, naj se uvede izključno nemška šola. Utemeljitev: od 141 družin razume 27 samo nemško, utrakvistična šola bi pomenila zapostavljanje tistih 27 družin. Da bi nemška šola zapostavljala ostalih 114 družin, na to nihče ni pomislil... Slovenci prav tako nikoli — ne v monarhiji ne v prvi in drugi republiki — niso zahtevali izključno slovenskega pouka, temveč vedno dvojezičnega.

Inšpektor prof. Vouk je dejal, da je v 30-ih letih morala Slovenska krščansko-socialna zveza vpeljati privatne slovenske tečaje, pa tudi le-tem je oblast nasprotovala. Eden od argumentov je bil, da učitelj slovenščine ni

zdravniško pregledan in obstaja nevarnost za tuberkulozo. — Haas je pozneje repliciral, da je nevarnost tuberkuloze bila tudi argument Mussolinijeve Italije, da prepove tečaje nemščine v Južnem Tirolu. Dr. Sienčnik je dejal, da je bila odjava od slovenščine in dodatni pouk potem, ko so ostali otroci šli domov, obremenitev tudi za slovenske starše, ki so potrebovali otroke doma za delo... Prof. Kupper je dejal, da je on sin enega od štirih slovenskih učiteljev, ki so po plebiscitu ostali na Koroškem, a niso dobili službe. Glede odjav leta 1958 je dejal, da je bilo odvisno vse od učitelja; on je tedaj služboval v Velikovicu. V sosednem razredu so se odjavili vsi razen treh, v njegovem razredu je bilo ravno obratno.

V zaključnih besedah je dr. Hanns Haas citiral iz proskripcijskih list takoj po Anshlusu: že 17. 5. 1938 so obstajale liste o tistih Slovincih, ki jih je bilo treba izseliti. Formulacije: „Slovene, geistig-rassisch minderwertig, wirtschaftlich gut“, „verbissener Slowene“, „unverbeserlich“, führend in slowenischen Genossenschaften“, katoliška usmerjenost: vse to je zadostovalo za izselitev. Nemškonalni del publike je občutljivo in glasno reagiral na ta presenetljiva izvajanja. Haas se pa ni pustil odvrniti od zahtev, naj neha citirati iz njih.

Po emocionalnem zaključku dr. Einspielerja („vsak račun izzove protiračun“) je po skoro treh urah dr. Waldstein zaključil večer.

ŠOLANJE ZA INŠTRUKTORJE NAMIZNEGA TENISA

Slovenska športna zveza v Celovcu razpisuje skupno v sodelovanju s Šolskim centrom za telesno vzgojo v Ljubljani in z Združenjem slovenskih športnih društev v Italiji šolanje za inštruktorje namiznega tenisa (II. del — fantje, I. del — fantje in dekleta), inštruktorje nogometa (I. del), inštruktorje košarke (I. del — dekleta), ki bo v času od 15. julija 1978 do 19. julija 1978.

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

ter pištolami na plin, so prav tako „opazovali“ protifašistično prireditve. Tudi nacisti so hoteli na istem mestu imeti prireditve. Tako dolgo so provocirali protifašiste, dokler ni prišlo do spopada s policijo, ki je potem prišla 14 ARNOVCEV.

Dosežen je bil vsaj kratkoročni cilj protifašistov, namreč prepoved prireditve ANR in NDP po notranjem ministru Lancu. Srednje- in dolgoročna borba je seveda prepoved teh organizacij.

Vljudno vabimo vse rojake in prijatelje, da se poslužijo kvalitetnih kulinarčnih in ostalih gostinskih uslug, ki jih poleg kulturnih in raznih drugih prireditev nudi Vaš

HOTEL KOROTAN v Sekiri.
Posojilnica Celovec

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 25. junija: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 26. junija: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Iz ljudstva za ljudstvo.

TOREK, 27. junija: 09.30—10.00 Land an der Drau — dežela ob Dravi — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Sport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 28. junija: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Veseli val.

ČETRTEK, 29. junija: 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Mladina in šport.

PETEK, 30. junija: 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

SOBOTA, 1. julija: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA 1. SPORED

NEDELJA, 25. junija: 11.00 Govor in odmor — 15.30 Pomlad na Immenndvorcu — 17.00 Slike naše zemlje — 17.25 Calimero — 17.30 Wickie in močni možje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Kdo si? — 18.50 Prenos iz Argentine: Finale, v odmoru: Cas v sliki — 21.05 Harlekina — 21.55 Sport — 22.05 Srečanje v TV — 22.45 Poročila.

PONEDELJEK, 26. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.30 Zbor grške komedije — 10.30 Uli, najemnik — 17.30 Am, dam, des — 18.00 Rebel Jacquou — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Slika Avstrije — 19.30 Cas v sliki — 20.00 Ponedeljkov šport — 20.50 Petrocelli — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 27. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Tečaj angleščine — 10.00

Barvna televizija — 10.30 Pomlad na Immenndvorcu — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Raj živali — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Slika Avstrije — 19.30 Cas v sliki — 20.00 Igra se začne — 21.00 Arnulf Rainer — 22.00 Dnevi nemške literature, Celovec — 23.10 Poročila in šport.

SREDA, 28. junija: 9.00 Tudi zabave je treba — 9.30 Organizacija v gospodarstvu in upravi — 10.00 Kalendarj — 10.30 Dekle pred žarometi — 17.00 Skrivnostna skrinja — 17.25 Tudi zabave je treba — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Skrivnostne zgodbe — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 18.54 Potovanje tedna — 19.00 Slika Avstrije — 19.30 Cas v sliki — 20.00 Ponovni doživljaj — 20.50 Dvorski norec išče dvor — 21.50 Jenny, lady Churchill — 22.35 Poročila in šport.

ČETRTEK, 29. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Tečaj francoščine — 10.00 Mladnisko dušno pastirstvo — 10.30 Konec tedna z očkom — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pogled v šalco — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Slika Avstrije — 19.30 Cas v sliki — 20.00 Denhove slike — 20.15 Četrta zapoved — 21.55 Poročila in šport.

PETEK, 30. junija: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Tečaj ruščine — 10.00 Obiščemo razstavo — 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Penelopa — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Čakajte, ko pride oče — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Slika Avstrije — 19.30 Cas v sliki — 20.15 Nonstop nonsens — 21.05 Horizonte — 21.50 Sport — 21.55 Angeli in Sultan.

SOBOTA, 1. julija: 16.00 Dvor postavi — 17.00 Športni Abc — 17.30 Rangji — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.20 ORF danes — 18.25 Vecharmonija — Buchbruckerja — 19.00 Slika Avstrije in Južni Tirol — 20.15 Heinz Conrads in njegovi prijatelji — 21.40 Sport — 21.55 Vprašanje kristjana — 22.00 Tiger goni divjad — 23.40 Poročila.

Berite in širite „nt“!

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi! Zaradi tega rajši takoj h

PODJERBERK — ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

Deveto poglavje

Ko se je jelo daniti, vstajala je že množica in zapuščala svoje trdo ležišče. Tedaj že ni bilo več človeka na Gradišču, ko so začeli prvi žarki jutranjega sonca zlatiti vrhove koroških gora. Le Mirko je še spal. Odhajajoči tovariši ga niso hoteli vzbuditi iz sladkega spanja, dobro vedo, da je njihov vodja utrujen. Šele ko je prisijalo sonce skozi lino na njegovo lice, se je vzdrnil naš prijatelj. Začudil se je, da je tako pozno vstal, a kesal se tega ni. Saj je bilo to sladko spanje, ki ga je šele proti jutru zazibalo v blažene sanje. Sanje, ki jih ima človek v ponedeljek zjutraj, so pa resnične, kakor mislijo ljudje.

TV Avstrija 2. spored

NEDELJA, 25. junija: 16.45 Serviceboks — 17.00 Dežela in ljudje — 17.30 Ö 9 — Koroška — 18.00 Evropska dediščina — 18.50 Dekle pred žarometi — 21.05 Sam v sliki — 22.05 Zunaj v mestu.

PONEDELJEK, 26. junija: 17.30 Barvna televizija — 18.00 Tečaj angleščine — 18.25 ORF danes — 18.30 Matterhorn — 19.30 Igramo na piščal — 20.00 Jenny, lady Churchill — 20.50 Prost vstop — 21.35 Cas v sliki 2 — 22.15 A foreign alfouir.

TOREK, 27. junija: 17.30 Kalendarj — 18.00 Organizacija v gospodarstvu in upravi — 18.30 Skrivnost piramid — 19.30 Veselje ob glasbi — 20.00 Columbo — 21.40 Cas v sliki 2 — 22.15 Club 2.

SREDA, 28. junija: 17.30 Mladnisko dušnopastirstvo — 18.00 Tečaj francoščine — 18.25 ORF danes — 18.30 Ö 9 — 19.00 Velike bitke — 20.00 Apropos film — 20.50 Vse življenje je kemija — 21.35 Cas v sliki 2 — 22.10 Cas v sliki special.

ČETRTEK, 29. junija: 17.30 Prekolumbijanska umetnost — 18.00 Tečaj ruščine — 18.25 ORF danes — 18.30 Prost vstop — 19.30 Golan — golan — 20.00 Poptika — 21.05 Cas v sliki 2 — 21.40 Club 2.

PETEK, 30. junija: 17.30 Tassilo III — 18.00 Orientacija — 18.25 ORF danes — 18.30 Gatsby — 19.20 Jaz, Claudius cesar in bog — 20.15 Znanje aktualno — 21.05 Washington za zaprtimi vrati — 21.50 Cas v sliki 2 — 22.25 All you need is love.

SOBOTA, 1. julija: 17.15 Vse življenje je kemija — 18.00 Janez in Lena — 18.20 ORF danes — 18.25 Brez nagobčnika — 19.30 Doživetje pustinje — 20.00 Galerija — 20.15 Un jaur la fete — 21.50 Jazz v soboto.

TV Ljubljana 1. SPORED

NEDELJA, 25. junija: 8.45 Poročila — 8.50 Za nedeljsko dobro jutro: Sentjernejski oktet — 9.20 625 — 9.40 M. Vitezović: Dimitrije Tucović — 10.30 Robin Hood, nadaljevanje in konec — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila (do 12.45) — Britanska enciklopedija, Okrogli svet, TV žehnik, Festival Slavonija 78, Poročila, H. Pigge: Potovanja Morica Augusta Benjovskega, Športna poročila — 18.45 Propagandna oddaja — 18.50 Buenos Aires: Svetovno nogometno prvenstvo, prenos finalne tekme, v odmoru: Propagandna oddaja — 20.50 Cikcak — 21.00 TV dnevnik — 21.25 Propagandna oddaja — 21.30 K. Klarić: S polno paro, nadaljevanka — 22.30 Športni pregled — 23.15 Poročila.

PONEDELJEK, 26. junija: 17.25 Po-

TV Ljubljana 2. spored

ročila — 17.30 Dva zmerjavca, oddaja iz cikla: Sedem stopnic do glasbe — 17.45 Mozaik — 17.50 Obzornik — 18.00 31. športno prvenstvo JLA, prenos iz Splita — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 J. Russell: Kometi med zvezdami, angleška drama — 21.30 Propagandna oddaja — 21.35 Kulturne diagonale — 22.15 TV dnevnik.

TOREK, 27. junija: 18.00 Obzornik — 18.10 Bojevniki sonca, nadaljevanje in konec — 18.40 Mozaik — 18.45 Revija mladinskih pevskih zborov 78 — 19.20 Cikcak — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Mi med seboj: Osnovna organizacija — temelj delovanja sindikata — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 M. Dombrowska: Noči in dnevi, nadaljevanje in konec — 21.50 TV dnevnik — 22.05 Glasbeni magazin — 22.50 Poročila.

SREDA, 28. junija: 17.45 Obzornik — 17.55 Mozaik — 18.00 Sneguljčica, mladinski film — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: Okoliščina — 21.40 Propagandna oddaja — 21.45 Jazz na ekranu: Plesni orkester RTV Ljubljana — 22.00 TV dnevnik — 22.15 Zgodovinska ura v Podgori na 31. športnem prvenstvu JLA Zagreb — 23.00 Poročila.

ČETRTEK, 29. junija: 18.00 Obzornik — 18.10 Mozaik — 18.15 Londonska melodija — 18.45 Robaja, oddaja iz cikla: Cas, ki živi — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.05 V živo, vmes poročila.

PETEK, 30. junija: 18.00 Obzornik — 18.10 Ostržek, nadaljevanje in konec — 18.40 Mozaik — 18.45 Clovekovo telo, nadaljevanje in konec — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Zabavno-glasbena oddaja — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Razgledi: Odtrgana vejica vene — 21.25 Propagandna oddaja — 21.30 TV dnevnik — 21.45 R. Graves: Jaz, Klavdij, TV nadaljevanka — 22.35 Poročila.

SOBOTA, 1. julija: 17.30 Obzornik — 17.40 Mozaik — 17.45 31. športno prvenstvo JLA, prenos iz Splita — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 V. Flček-V. P. Borovička: Bajtarja, TV nanizanka — 20.45 Propagandna oddaja — 20.50 Oliver, celovečerni film — 23.10 TV dnevnik — 23.25 625.

NEDELJA, 25. junija: 19.45 Včeraj, danes, jutri — 20.00 Bojevniki sonca, dokumentarna oddaja — 20.50 Kratek film — 21.30 Celovečerni film.

PONEDELJEK, 26. junija: 18.15 Beograjska kronika — 18.45 TV izbor —

19.30 TV dnevnik — 20.00 Sportna oddaja — 20.30 Izkušnje — 21.00 Poročila — 21.10 31. športno prvenstvo JLA, reportaža iz Splita — 21.30 Celovečerni film.

TOREK, 27. junija: 17.15 31. športno prvenstvo JLA, prenos iz Splita — 18.30 Zagreška kronika — 18.45 Brigadirski TV-studio — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Stop — 20.50 Akcije — 21.00 31. športno prvenstvo JLA, reportaža — 21.15 Znanost — 22.00 Izбири.

SREDA, 28. junija: 17.45 TV dnevnik — 18.05 TV koledar — 18.15 Med šolo in domom — 18.45 Glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Uvod v igre brez meja — 20.05 Gromitz: Igre brez meja, prenos — 21.30 Včeraj, danes, jutri — 21.50 Predstavljamo vam gledališče: Ivan Zajc z Reke — 23.05 Zabavno-glasbena oddaja.

ČETRTEK, 29. junija: 17.00 31. športno prvenstvo JLA, prenos iz Splita — 18.30 TV novice — 18.45 Ali morda veste? — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kuba, dokumentarna oddaja — 22.00 31. športno prvenstvo JLA, reportaža — 22.15 24 ur — 22.35 Zenska danes, dokumentarna oddaja.

PETEK, 30. junija: 17.00 31. športno prvenstvo JLA, prenos iz Splita — 18.30 Zagreška kronika — 18.45 Zabavno-glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kulturni mozaik — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 31. športno prvenstvo JLA, reportaža — 21.35 Portreti — 22.05 Srečanje študentov glasbenih akademij v Rovinju — 23.00 Književni klub.

SOBOTA, 1. julija: 16.40 Rokomet: Jugoslavija — Romunija, prenos — 18.15 TV novice — 18.30 Narodna glasba — 19.00 Izobraževalna oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 G. Verdi: Traviata, I. del — 21.30 24 ur — 21.40 TV esej — 22.10 Športna sobota.

● **OBIŠČITE GALERIJU WERNERJA BERGA**
● **V PLIBERKU!**

Mirko je sanjal o svojem življenju, o svoji sreči in nesreči, o Zaliki in — Almiri. A vse, kar se mu je sanjalo, je bilo res. Le škoda, da je bil zjutraj potegnil roke po licu in si je mel oči preden se je umil. Zakaj s tem je izbrisal tudi sanje iz glave. Nič ni vedel o njih, kakor tale konec: ... Neznana podoba v beraški, raztrgani obleki se mu približa. Pogleda ji ostro v oči, da jo spozna. A hipoma ga potegne nase lepo okrašena nevesta ...!

V tem trenutku pa so zadeli zlati sončni žarki Mirku v lice in ta se je v sanjah prebudil.

Na Serajnikovem domu so bili že vsi pokonci, ko je došel Mirko z Gradišča. Praznično so bili opravljeni domačini, kakor posli. Od blizu in daleč so prihajali v Svetne ljudje, da vidijo lepo nevesto Zaliko in bogatega ženina.

Mirko stopi v sobo. Tu najde Zaliko, sedečo zraven očeta in matere. Presrčno pozdravi ženin svojo nevesto in jo vpraša, rekoč:

„Kako si kaj prvokrat počivala pod našo streho? Gotovo se ti je sanjalo kaj neljubega, da si tako zamišljena. Govori, Zalika!“

„Bog ne daj, da bi vse sanje bile resnične! Vse dejanje in nehanje človeško je sicer v božjih rokah, ali svojim nocojšnjim sanjam le ne verjamem,“ odgovori plaho nevesta svojemu ženinu. Na licu se ji bere nekak notranji strah, a deklica se hitro ohrabri in nadaljuje:

„Sanjalo se mi je, da sem se poročila s svojim ženinom. A pot od cerkve do ženinovega doma je bila tako dolga in trnjeva, da sem hodila sedem let, preden sem prišla do njega. Po sedmih žalostnih in tužnih letih sem jela šele uživati zakonsko srečo.“

Te besede so pretresle Mirkovo dušo, ali on se je pre-

magoval. Še enkrat je prisegel nevesti ljubezen in zvestobo.

Medtem so jeli prihajati svatje in družice. Ni še pretekla ura, in zbrani so bili vsi od blizu in daleč. Tudi okoli cerkve sv. Jakoba se je trlo sila radovednega ljudstva.

Vse je gledalo, moški in ženske, deklice in mladeniči, zalo nevesto in lepega ženina, ko sta prihajala k poroki sredi svojih svatov. Vse se je veselilo nad novima zakoncema in ju blagovalo, ko sta se vračala kot mož in žena domov. Med gledaci ni bilo niti enega sovražnika, niti zavidljivega očesa.

V Svetnah je kraljevalo ta dan zgolj veselje in sama radost. Obhajala se je velika gostija pri Serajniku, najpremožnejšemu kmetu v Rožni dolini. Mnogo ljudi je bilo iz okolice. Še prostora niso imeli po hišah. Celo na prostem so se gostili in veselili.

Človek bi bil lahko mislil, da nikogar ne manjka. Vendar pa so pogrešali sosedje nekoga med gledaci pri cerkvi, kakor tudi doma med gosti. Zlasti fantje so se ozirali po znanem dekletu, a nikjer ni bilo videti — Almiri, niti njenega očeta.

Da ni bilo Tresoglava med gosti, se ni zdelo čudno nikomur. Vedeli so vsi, da je zdoma po kupčiji že več nego štirinajst dni. A zakaj ni bilo Almiri, to je znal le Mirko in slutila tudi — njegova nevesta.

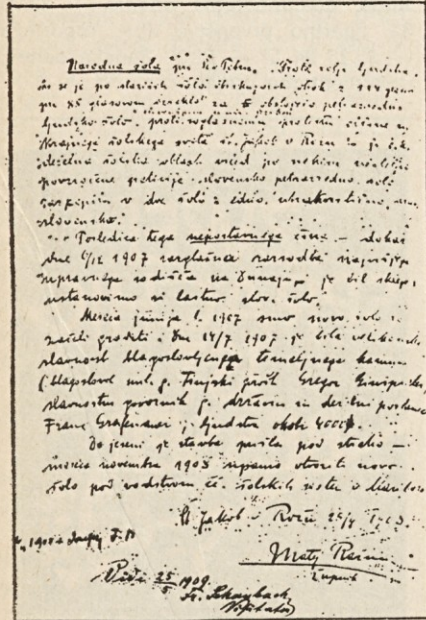
Ves dan ni bilo deklice na izpregled. A ko so proti večeru fantje, radostni in veseli, pripeli k Almirinemu domu, jim je rekla njena mati, da je Almira bolna; naj ji tedaj ne zamerijo, da ne more priti v njih družbo ...

(Dalje prihodnjic)

70 let Narodne šole v Šentjakobu: „Šola naj bo!“

„Šola bo!“ Tako je javil dva meseca pred otvoritvijo Mir, glasilo koroških Slovencev. Iz protesta proti odredbi deželne šolske oblasti, ki je proti volji Šentjakobčanov — občine, staršev in krajevnega šolskega sveta — ukinila petrazredno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom, so Slovenci zagrabili k samopomoči, ustanovili Slovensko šolsko društvo in začeli zbirati denar. Prvi predsednik društva, ustanovitelj Narodne šole Matjaž Ražun, piše v farni kroniki: „Meseca junija leta 1907 smo novo šolo začeli izgraditi. Dne 14. junija 1907 je bila velikanska slavnost blagoslovljena temeljnega kamna (blagoslovil tinjski prošt Gregor Einspieder), slavnostni govornik g. državni in deželni poslanec Franc Grafenauer, ljudstva okoli 4000. Do jeseni je stavba prišla pod streho — novembra 1908 upamo otvoriti novo šolo pod vodstvom šolskih sester v Mariboru.“

Dne 2. novembra 1908 so prišle v Šentjakob prve šolske sestre — Ursula Gosak ter Monika in Leonarda Košir, dan navrh pa se je že začel redni pouk. Dogodek je zabeležila tudi farna kronika:

Matej Ražun v farni kroniki

„3. 11. 1908 se je v novem šolskem posloplju nastanila trirazredna javna ljudska šola s slovenskim učnim jezikom.“ V prvem letu je šolo obiskovalo 173 otrok, 87 fantov in 56 deklet. Že leta 1913 je Narodna šola prekosila „utrakvistično“, število otrok je naraslo na 252. Tja do napada na Jugoslavijo je šola bolj ali manj nemoteno delala in prosperirala, čeprav je bila stalno center verbalnih napadov s strani nemško-nacionalcev.

12. aprila 1941 so nacistične oblasti pod vodstvom župana Mairitscha zasedle šolo in zaplenile premoženje. Sestre so dobile teden dni časa, da zapustijo Šentjakob, še isto uro pa je bil s posloplja odstranjen napis: „Narodna šola“.

Po osvoboditvi so sestre spet prevzele šolo in jo 18. septembra 1957 odkupile od Slovenskega šolskega društva za 1,4 milijonov šilingov. Mateja Ražuna, motorja in gonilno silo šolskih težnj koroskih Slovencev, pa so deželne oblasti zaprle že leta 1916. Eno leto je bil v preiskovalnem zaporu, tu zbolel in se potem nikoli ni več pravilno opomogel. Po plebiscitu se je moral umakniti v Jugoslavijo, pozneje pa spet vrnil k sestri v Škocijan in tam 1943 umrl. Vendar nas tokrat, ko smo sklenili, da bomo obiskali šolo nekaj dni pred zaključkom prireditve, ki stoji letos v znamenju sedemdesetletnice, ni toliko zanimala zgodovina, hoteli smo predstaviti našim bralcem šolo, o kateri se mnogo čuje, pa malo ve.

DVA TIPA ŠOLE

14 članov šteje učiteljski zbor, ki poučuje na enoletni in triletni strokovni šoli za ženske poklice. To so strokovne učiteljice, sestre Salvatora Klun, Anamarjeta Kežar, Regina Tolmaier, Lucija Klemenka, Berhmana Vehovec in Metodija Arneitz, ki je tudi prednica in pa dr. Reginald Vospernik, dr. Janko Zerzer, mag. Jože Ropitz, mag. Maja Amrusch-Hoja, Ivana Kam-

puš, Zalka Komar in Dušan Česen. Ravnateljica šole je sestra Karmela Kelih.

„Medtem ko enoletna gospodinjska šola dekleta usposablja bolj za samostojno vodstvo gospodinjstva, pravzaprav je to deveta šolska stopnja, usmerja triletna šola absolventke za delo v pisarnah, za trgovce vseh trgovskih sektorjev in za delo kot hotelsko ali gostinjsko asistentko. Poleg tega je šola še dobra priprava za študij socialnih in pedagoških poklicev,“ mi potrpežljivo razlaga ravnateljica sestra Karmela Kelih.

V tem šolskem letu je obiskovalo enoletno šolo 24 učenk, triletno, za katero je treba dovršiti 8. šolsko stopnjo in „pretreti“ sprejemni izpit, pa kar 67 učenk.

Oba šolska tipa sta dobila takoj z ustanovitvijo pravico javnosti, enoletna torej že 1966, triletna pa od šolskega leta 1974 naprej. Za „triletno“ velja še posebej poudariti, da tu nikakor ni učni cilj gospodinjstvo, poleg že omenjenih možnih poklicev absolventke zelo rade tudi prestopajo v šolo za bol-

nejkaj stane, predvsem ker živijo dekleta v domu. Vendar držijo sestre cene vedno tako nizko, da je možno kriti z državno podporo, da ne ostane šolanje privileg „bogatih“. „Raje kar pri nas sestrah malo manj izdamo,“ mi je rekla neka sestra na hodniku, ko sem čakal na konec pouka, da še ulovim sestro prednico.

PEDAGOŠKI CILJI

Kar pred razredom smo počakali na sestro prednico, Metodijo Arneitz. Stalno se ji nekam mudi, a tega ni hotela pokazati, smo se pa zato kar na hitro pogovorili. Najprej mi je povedala, da bo skušala v doglednem času izmenjati pohištvo, ker staro ne odgovarja več potrebam deklet, še prej pa bo treba kupiti šolske pripomočke, ki povišajo pedagoški učinek pouka. „Imamo že 24 prijav za novo šolsko dobo, čakamo pa še na jesenski rok. Dela? Dela dosti, 17 sester dela v šoli, otroškem vrtecu in majhnem obratu.“ Kako razume pedagoški cilj dvojezične šole?

„Jaz bi rekla vzgoja k toleranci, razumevanju drugega, ljubezni do domovine in krščanstvu. Ker imamo tudi dekleta, ki zelo malo znajo slovensko, lahko teorijo pri nas kar preizkusimo. Vesela sem, da nam uspe. Važna je torej tudi ta funkcija naše šole — iskanja možne poti reševanja konflikta.“

bolj bližamo družini. Naš cilj je ljubezen in varnost za otroka.“

Petletnike pripravljajo tudi že na šolo, tu dobijo tudi že prve pojme preštevanke. Najrajši imajo otroci igre, nastopajo tudi na materinskih dnevih, učenkam pa za konec leta.

DVOJEZIČNO JE BOLJŠE

„Zdaj pa pripravljamo ‚Rdečo kapico‘ za celovški radio. Sodelujejo pa vsi otroci — 15 vlog in otroški zbor.“ Tudi sestra Marta Gregori ima, kot ostale sestre, ki poučujejo na šoli, strokovni izpit. Med otroci jih je tudi nekaj, ki ne obvladajo slovenščine. Sestra Gregori vsakemu očetu ali mami pove, da je vrtec dvojezičen. Pa kaj rečejo starši?

„Še veseli so, nekateri pa prav

Sr. Metodija Arneitz, prednica

zaradi tega dajo otroke sem, da se naučijo dva jezika. Pred nekaj meseci je neka mama pripeljala svojega otroka iz Beljaka. Naj se še slovensko nauči, da ne bo tako ‚neumen‘ kot jaz — je rekla. Neka

Percy se uračuna

(Nadaljevanje s 6. strani)

rajšjim sem se, kot po navadi, sprehajala po Hyde parku. Pred menoj je hodil neki visokorasli, elegantno oblečeni gospod. Iznenada je skočil v grmovje. Radovedna, kot sem, sem se splazila za njim in v svojo veliko zaprepasčenost videla, kako se je vrgel na tla, se malo povaljal kot mlad psiček in si raztrgal ovratnik. Takoj sem se domislila, da gre za norca in sem zato pobegnila, kar so me nesle noge.“

„Ob koliki uri približno pa se je to zgodilo, gospa Brown?“

„Pravkar je ura odbila osem!“

„In tistega moškega niste prepoznali?“

„Dragi otrok, saj je bila že vendar črna noč in poleg tega sem strašno kratkovidna.“

Ko je Evelyn istega večera odprla svojemu ženinu vrata, se je osuplo odmaknil. Njena glava je bila čez in čez povezana, tako da je bilo oči komaj videti.

„Za božjo voljo, Evelyn, kaj pa se je zgodilo?“

„Pomiri se, Percy, zdaj je že mimo. Enako kot tebe, so me napadli, tudi tokrat v Hyde parku. Padeč divjaškega izgreda je planil name, mi iztrgal torbico in mi ukradel zaročni prstan.“

„Grozno!“ je izdaval Percy. „Več ljal me je petdeset funtov. Kaj nisi mogla poklicati na pomoč?“

„Ampak, saj daleč naokrog ni bilo žive duše, in tudi braniti se nisem mogla, kot si se bil ti.“

Doma mu je služkinja izročila zapečateno pismo, ki ga je bil pred

Sr. Marta Gregori vodi otroški vrtec

gostilničarka je pripeljala sina, da bo vsaj on razumel osebja, ker je imela take težave z nastavljenici iz Jugoslavije, ker jih ni razumela,“ mi odgovori. Res, dvojezično je boljše!

Še ena posebnost je Šentjakob. Medtem ko marsikatera občina ne more vzdrževati niti en vrtec, ima Šentjakob kar dva. Še enega občinskega — ki občino stane okoli pol milijona šilingov letno, dvojezičnega pa podpira s 35.000 šilingov. O tem smo se tudi pogovarjali s frankcijskim vodjo Socialnogospodarske liste, Antoničem. Miha Antonič, posestnik vzornega „Rožanskega doma“, kjer je bil na dopustu pred kratkim tudi ambasador SFR Pribičević, meni, da se tudi občina postopoma zaveda, kako velik pomen imata tako otroški vrtec, kakor tudi obe šoli:

„To se tudi vidi v naraščanju podpore za otroški vrtec, ki je sicer še skromna — občinski otroški vrtec stane občino približno pol milijona šilingov letno — vendar se bo tudi tu dalo z dobro voljo tudi na občinski ravni še marsikaj doseči!“

Borut Sommeregger

niške sestre in pa tudi v višjo gospodinjsko šolo. „Brezplačno“ pa nudi Šentjakob še eno veliko prednost:

„Naša dekleta dobijo službo predvsem zaradi dvojezičnosti. Predvsem iz trgovin nam vedno spet telefonirajo in našim dekletom ponujajo zaradi dvojezičnosti

Popoldan je že in dekleta imajo večinoma praktičen pouk, iz telovalnice prihaja glasba, čuje se tipkanje strojepisja. Ah, strojepis! Sam se nikoli ne bom naučil tipkanja z desetimi prsti, tu pa čujem od sestre Regino Tolmaier, da dekleta tudi v prostem času tipkajo.

LJUBEZEN IN VARNOST

Leta 1946 je bil ustanovljen otroški vrtec. Začeli so s 40 otroci. Danes pride od 80 do 100 otrok na leto, je pač odvisno od letne dobe. Sprva so kmetje pošiljali otroke v vrtec, kadar so imeli delo na polju ali pa če so imeli letoviščarje v hiši. Spomnim se neke občinske seje v Škocijanu, ko je bivši župan Jesse pri poročanju o otroškem vrtecu stalno uporabljala besede „žetev“ in „starši imajo mir“. To me je zelo spominjalo na besedo „zapor“. Sestra Marta Gregori, voditeljica otroškega vrta, se kar ustraši, ko ji povem to anekdoto:

„Ne, otroški vrtec ni zapor, to naj bo vendar nadomestek družine, je pa nikoli ne more čisto nadomeščati. Zato razdelimo otroke na čim manjše skupine, da se čim

Sr. Karmela Kelih, ravnateljica šole

službo,“ se lahko pohvali ravnateljica.

Razume se, da taka šola tudi

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72.565. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Suželj Tolmaier, Verovce štev. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.